

Avdelningen för djurskydd och hälsa

Vägledning för kontrollmyndigheter m.fl.

Bilaga **Zoobutiker**

Fastställd den 9 juli 2010

Innehåll

NYHETER I VERSION 2.0	3
1. ALLMÄNT.....	4
TILLSTÅND ENLIGT 16 § DJURSKYDDSLAGEN.....	4
FÖRSÄLJNING AV CITES-LISTADE DJUR.....	4
2. TILLSYN OCH SKÖTSEL.....	5
PERSONAL	5
ARBETSINSTRUKTION	5
TILLSYN I TILLRÄCKLIG OMFATTNING	6
DÖDA DJUR.....	6
TILLSYN AV AUTOMATISKA SYSTEM.....	6
SOCIAL KONTAKT	6
KÖNSSORTERING AV KANINER OCH GNAGARE.....	7
KLOR.....	7
GODTAGBART HULL	7
TILLFREDSTÄLLANDE RENA OCH NÖDVÄNDIG PÄLSVÅRD	8
3. SJUKA DJUR	8
NÖDVÄNDIG VÅRD	8
UTBROTT OCH SJUKDOMS SPRIDNING	8
4. UTRYMME, INREDNING OCH UTRUSTNING	8
SKYLTVÄRDE MED DJURENS ART/SLÄKTE	8
ANPASSAD MILJÖ.....	9
UTRYMMESKRAV	9
RYMNINGSSÄKERT UTRYMME	10
PLACERING I HYLLSYSTEM	10
UTFORMNING OCH PLACERING AV UTRYMMEN.....	10
VETERINÄR VERKSAMHET/KLOKLIPPNING/INACKORDERING ETC.....	10
5. KLIMAT OCH LUFTKVALITET	11
KLIMAT	11
TILL- OCH FRÅNLUFTSFLÖDEN SAMT SKADLIGT DRAG	11
6. FÖNSTER OCH BELYSNING	11
ARTIFICIELL BELYSNING	11
SKYDD FÖR BELYSNINGSANORDNINGAR MM	12
7. BULLER.....	12
BULLER	12
8. FODER OCH VATTEN	12
LUGNT OCH NATURLIGT INTAG AV FODER OCH VATTEN	12
TILLRÄCKLIG, ALLSIDIG OCH VÄLBALANSERAD NÄRINGSTILLFÖRSEL.....	12

VATTEN.....	13
GNAGMATERIAL.....	13
9. RENHÅLLNING.....	13
RENHÅLLNING.....	13
RENGÖRING AV UTRUSTNING	14
10. AVEL.....	14
AVEL.....	14
UPPFÖDNING SKER INTE I LOKAL DIT KUNDER HAR TILLTRÄDE	14
DJURUNGAR SKILJS INTE FRÅN MODERN ANNAT ÄN TEMPORÄRT	15
11. ÖVRIGT.....	15
FAKTABLAD	15
AVLIVNING.....	15
ÖVRIGT	16

Ändringslogg för dokumentet

Datum	Ändring	Signatur
2009-03-31	Vägledningen fastställd	Malin Engdahl
2010-06-17	Vägledningen genomgången, ändringar gjorda	Linda Andersson
2010-07-09	Vägledningen fastställd vid AC-dragning	Malin Engdahl

Nyheter i version 2.0

Vägledningen reviderades sommaren 2010 och ytterligare information har lagts till vid några av punkterna.

1. Allmänt

Tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen

Zoobut 1 Tillstånd finns enligt 16 § Djurskyddslagen

Kontrollera:

- Om tillstånd för verksamheten finns avseende försäljning, förvaring, uppfödning, upplåtande och/eller utfodring av djur beroende på vad som ingår i verksamheten som bedrivs.
- Om det redan finns ett tillstånd - kontrollera att villkoren för tillståndet är uppfyllda.
- Om det inte finns något tillstånd, informera verksamhetsinnehavaren om kravet och lämna/skicka sedan ut en ansökningsblankett. Vidta de åtgärder som behövs fram till verksamheten har kunnat få tillstånd.
- Om kontrollen genomförs i syfte att kontrollera om ett tillstånd kan utfärdas eller inte: Kryssa i rutan ”Ja” om ett tillstånd kommer att ges och fyll i datumet för när detta är utfärdat sedan. Kryssa i rutan ”Nej” om det inte kan ges ett tillstånd, och ge en motivering för varför tillstånd inte kan utfärdas.

I och med att tjänstedirektivet trädde i kraft den 27 december 2009 kommer alla godkännanden som sker efter detta datum att gälla tills vidare. Länsstyrelsen ska fatta beslut om godkännandet inom en viss i förväg fastställd tid, samt skicka ut ett mottagningsbevis (bekräftelsebrev) när en fullständig ansökan har kommit in. En nyhet i svensk förvaltning är regeln om så kallat tyst beviljande som gäller som huvudregel enligt tjänstedirektivet. Tyst beviljande innebär att om en myndighet inte har fattat beslut i ett tillståndsärende inom den angivna tiden för handläggningen så anses tillståndet/godkännandet beviljat. Ett beslut om tillstånd/godkännande kan bara återkallas om eventuella villkor i beslutet inte uppfylls och under förutsättning att det i beslutet finns ett återkallelseförbehåll.

Försäljning av CITES-listade djur

Zoobut 2 Om försäljning sker av CITES-listade djurarter, finns det tillstånd för att få sälja dessa djur

CITES A-listade arter

Kontrollera:

- Att giltigt CITES intyg finns vid inköp och vid överlämnade till köparen vid försäljning av djur som är CITES A-listade. Köp och försäljning av CITES A-listade djur är förbjudet om djuret inte åtföljs av ett CITES intyg utfärdat av Jordbruksverket. Vissa intyg gäller enbart för en transaktion och vid nästa måste ett nytt intyg utfärdas.
- Att märkningen stämmer – numret på djuret ska överensstämma med det som anges på intyget. Fåglar har oftast fast fotring men chipmärkning kan förekomma. Ryggradsdjur är oftast chipmärkta. För vissa exemplar (främst unga reptiler) kan fotidentifikation finnas. För dessa unga djur följer det med en transponder som ska implanteras i djuret när det uppnått ur djurskyddssynpunkt tillräcklig storlek och vikt. Tidpunkten/vikten finns angiven i medföljande intyg. Transpondern ska överlämnas tillsammans med intyget om djuret är för litet vid nästa försäljning.

CITES A- listade fåglar som undantas från kravet på CITES- intyg finns förtecknade i bilaga X i kommissionens förordning (EG) nr. 865/2006. Den i zoobutikerna vanligast förekommande arten som är undantagen från detta krav är rödpannad kakariki.

CITES B-listade arter

Kontrollera:

- Att det kan styrkas att djuren är legalt överkomna. Fåglar ska ha fast fotring, vilket är en garanti för att de är födda och uppfödda i fångenskap. Det är även förbjudet enligt L 80 att hålla, förmedla eller att sälja viltfångade djur för sällskap och hobby. Kunden ska alltid få bakgrundsuppgifter och kvitto på det djur som man köper. Vid köpet ska kunden förvissa sig om att djuren är legala (kräva kopia på införsel-tillstånd, uppfödarbevis eller dyl.)

Om försäljning sker av levande djur som anges i bilaga A eller B krävs utöver CITES tillstånd enligt ovan även verksamhetstillstånd från länsstyrelsen.

Det är inte tillåtet att hålla eller handla med fåglar som tillhör arter som lever vilt inom EU:s gränser (dvs. alla våra vilt levande fågelarter i Sverige) vare sig de är viltfångade eller uppfödda i fångenskap. Samma sak gäller för övriga djur som försetts med "N" eller "n" i bilaga 1 till artskyddsförordningen 2007:845.

2. Tillsyn och skötsel

Personal

Zoobut 3 Personalen har den utbildning och kunskap som krävs

Kontrollera:

- Att verksamhetsansvariga/personalen med godkänt resultat, har genomgått grundutbildning samt de utbildningar med inriktning på de djurslag som omfattas av handeln.
- Att personalen vet hur djuren ska hållas och skötas.
- Att personalen känner igen djuren till art eller släkte.
- Att någon i personalen kan könsbestämma djuren genom okulärbesiktning eller en enkel undersökning, om det är möjligt med hänsyn till djurarten.

Arbetsinstruktion

Zoobut 4 En arbetsinstruktion med en plan för djurens skötsel etc. finns

Kontrollera:

- Att det för anläggningen finns en kontinuerligt uppdaterad arbetsinstruktion med en plan för djurens skötsel.
- Att planen innehåller rutiner för foderhantering, utfodring, vattengivor, rengöring av djurutrymmen, utrustning och lokaler, tillsyn av belysning, uppvärmning, luftfuktning och vattenrening, tillsyn av djurens hälsotillstånd samt skötsel och andra

åtgärder som ska vidtas med djur som är sjuka, mottagning av nya djur, leverans av djur samt nödsituationer.

- Att arbetsinstruktionen följs.

Tillsyn i tillräcklig omfattning

Zoobut 5 Tillsyn sker av alla djur i tillräcklig omfattning

Kontrollera:

- Att förvaringsutrymmena är utformade så att tillsyn av samtliga djur kan ske utan svårighet.
- Rutinerna för hur och hur ofta tillsyn sker av djuren.
- Om det finns djur som har obehandlade sår eller uppvisar avvikande beteende.
- Iaktta djuren och diskutera eventuella avvikelser med verksamhetsinnehavaren. Är det du iakttagit något som personalen själva uppmärksammat? Vad beror det avvikande beteendet eller skadorna hos djuren på?

Det är viktigt att tillsynen anpassas efter den djurhållning som bedrivs och sker så grundligt att brister, skador och missförhållanden snabbt upptäcks och åtgärdas.

Döda djur

Zoobut 6 Djur som har dött avlägsnas från djurutrymmet samma dag

Kontrollera:

- Att det inte ligger döda djur i något av djurutrymmena.
- Att inga döda fiskar ligger mellan eller på golvet under akvarierna. Rutiner för att lägga tillbaka täckglas eller nätlock efter infångning av fisk kan behöva ses över om det visar sig att fiskar har hoppat över.
- Rutinerna för tillsynen och diskutera dessa och intervallet av tillsynen med verksamhetsinnehavaren om döda djur skulle upptäckas vid kontrollen.

Tillsyn av automatiska system

Zoobut 7 Tillsyn sker i tillräcklig omfattning av automatiska system och anordningar

Kontrollera:

- Rutiner för utförandet av tillsynen av automatiska systemen. Hur ofta kontrolleras att vattenflaskor, ventilation, syresättnings- och temperaturutjämning anordningar samt rengöringsfilter etc. fungerar?
- Testa exempelvis ett utspritt urval av vattennipplar så att de fungerar. Har funktionen och renheten kunnat upprätthållas i djurutrymmena?

Social kontakt

Zoobut 8 Kraven avseende social kontakt eller att djuren ska hållas åtskilda är uppfyllda

Kontrollera:

- Att social kontakt sker genom sällskap av artfrände, eller genom sällskap av andra djur exempelvis kan kaniner och marsvin hållas tillsammans. I vissa situationer kan mänsklig kontakt godtas om det finns särskilda skäl och det sker i tillräcklig omfattning samt att orsaken är att djurindividen inte kan hållas med artfränder.
- Tidpunkten för, och tillvägagångssättet vid, sammanförandet av djur till par eller grupp. Denna tidpunkt ska väljas med hänsyn till djurens art och ålder så att risken för osämja minimeras.
- Att djur som visar aggressivitet inte förts samman i förvaringsutrymmen. Guldhämstrar, som vanligen är aggressiva mot artfränder, ska hållas ensamma från det att de börjar visa aggressivitet mot varandra.
- Om djur hålls ensamma diskutera då med verksamhetsinnehavaren hur behovet av social kontakt uppfylls för djuret/djuren och att tydlig information om detta lämnas till den blivande djurhållaren.

Könssortering av kaniner och gnagare

Zoobut 9 Kraven att könsmogna kaniner och gnagare är könssorterade och att okastrerade kaninhanar inte hålls tillsammans är uppfyllda

Kontrollera:

- Att aggressivitet mellan djuren inte föreligger p.g.a. att djuren är könsmogna och inte blivit könssorterade.
- Att inte könsmogna hanar och honor hålls tillsammans om det innebär att honan utsätts för hälsostörningar på grund av upprepade betäckningar och födslar.

Klor

Zoobut 10 Klor inspekteras regelbundet och klipps vid behov

Kontrollera:

- Hur klorna på djuren ser ut. Sker tillsynen av klorna i tillräcklig omfattning och klipps de vid behov?

Godtagbart hull

Zoobut 11 Djurens hull är godtagbart

Kontrollera:

- Om djuren har ett godtagbart hull med tanke på djurslag och om djuren får foder i rätt mängd. Djuren får varken bli för magra eller feta på grund av felaktig utfodring.

Det är viktigt att diskutera utfodring med personalen eftersom det är vanligt att våra sällskapsdjur blir för feta på grund av att de får för mycket och/eller olämplig mat. Feta djur löper större risk att bli sjuka och fetman minskar även deras prestationsförmåga. Därför måste personalen kunna förmedla detta till sina kunder.

Tillfredställande rena och nödvändig pälsvård

Zoobut 12 Djuren hålls tillfredställande rena och får nödvändig pälsvård

Kontrollera:

- Hur djuren ser ut i pälsen/fjäderdräkten och diskutera skötselrutinerna tillsammans med verksamhets innehavaren/personalen om allt inte ser bra ut.
- Att inte avföring finns i djurens päls.
- Att djur som har en sådan lång eller ullig päls att de inte själva kan hålla sig rena, ges pälsvård. Pälsen sköts så att det inte uppkommer tovor.

3. Sjuka djur

Nödvändig vård

Zoobut 13 Sjuka/skadade djur ges nödvändig vård. Djur som behöver särskild vård kan tas omhand i särskilt utrymme

Kontrollera:

- Att behandling ges till djur som är sjuka/skadade. Djur med allvarliga skador eller sjukdomar och som inte är behandlingsbara ska avlivas på ett ur djurskyddssynpunkt acceptabelt sätt.
- Vilken veterinär brukar anlitas.
- Även om inga djur är sjuka eller skadade vid kontrolltillfället, så be att få se i vilket utrymme djur som blir sjuka kan tas omhand.

Utbrott och sjukdoms spridning

Zoobut 14 Tillräckliga åtgärder har vidtagits/vidtas för att förebygga utbrott och spridning av sjukdomar

Kontrollera:

- Rutiner för att förebygga utbrott och spridning av sjukdomar.
- Att djur som har smittsamma sjukdomar eller parasiter inte hålls i lokalerna om de inte har isolerats på ett tillfredsställande sätt.
- Tänk även på att reptiler ofta bär på salmonella – se vidare under punkt Zoobut 32.

4. Utrymme, inredning och utrustning

Skylt med djurens art/släkte

Zoobut 15 Djurutrymmena har en skylt med djurens art eller släkte, så att det klart framgår vilket djur som avses

Kontrollera:

- Att de djur som ska säljas är namngivna med art eller släkte på en skylt vid djurutrymmet, så att det klart framgår vilket djur som avses.

Anpassad miljö

Zoobut 16 Djuren hålls i en miljö som är anpassad till djurslaget

Kontrollera:

- Vad som krävs för varje specifikt djurslag som ska inspekteras innan kontrollen.
- Att varje djur har de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att tillgodo se just det djurslaget/djurets specifika behov. Exempelvis ska marsvin ha en burinredning där djuren har möjlighet att söka skydd. Guldhamstrar, dvärghamstrar, gerbiler, taggmöss, chinchillor och degusråttor ska ha en bolåda fylld med rent och torrt bomaterial. Chinchillor ska ha tillgång till sandbad, bestående av ren och finkornig sand, samt sitthyllor eller sittgren o.s.v.

Reptiler

Kontrollera:

- Att terrariet i större delen har en temperatur på 24-30 grader.
- Att uppvärmningsplatser finns med en temperatur på 35-45 grader. Reptilerna ska ha tillgång till uppvärmningsplatser där de helst uppehåller sig. Klättrande reptiler ska kunna uppsöka platser med strålningsvärme i grenar (observera att det även ska finnas svalare platser på grenar som reptilerna kan ligga på). Marklevande arter ska ha värmeplatser på marken. Placeringen av värmeplatserna ska vara sådan att djuren kan känna trygghet där. I valet mellan värme eller skydd väljer de flesta reptiler skydd och det är därför olämpligt att placera den varmaste platsen i ett oskyddat läge till exempel längst fram i terrariet.
- Att terrarier med dagaktiva reptiler är försedda med sollampor som uppvärmningsplatser med starkt ljus. En dagslängd för tropiska arter bör inte överstiga 12 timmar.
- Att luftfuktigheten i terrarier med regnskogslevande arter är 70-100 % RH under större delen av dygnet. En luftfuktighet under 40 % RH kan endast accepteras till ökenlevande arter. Att spraya vatten ger oftast inte tillräcklig luftfuktighet. Möjliga andra lösningar kan vara att terrarierna förses med uppvärmt vatten med stor yta som kan dunsta eller en ansluten luftfuktare.
- Att de djur som i naturen lever i anslutning till vatten har badvatten, dvs. vatten av sådan volym att alla djur samtidigt kan få plats med hela kroppen. Vattenlevande reptiler (krokodiler och vattensköldpaddor) ska kunna simma och dyka. Badvattnet ska vara uppvärmt till 24-28 grader.
- Att alla reptiler har gömställen eller en kamouflerande inredning i terrariet. För vattenlevande reptiler utgör vattnet gömställe.
- Att trädlevande reptiler har klättergrenar.

Utrymmeskrav

Zoobut 17 Utrymmen för djuren har mått enligt gällande föreskrifter

Kontrollera:

- Att utrymmena är acceptabla och minst i enlighet med måttbestämmelserna.

Rymningssäkert utrymme

Zoobut 18 Utrymmena är rymningssäkra. Mellanrum i galler, nät och andra anordningar är konstruerade och anpassade till djuren så att de inte kan tränga sig ut eller fastna

Kontrollera:

- Att mellanrum i galler, nät och andra anordningar är konstruerade och anpassade till djuren så att de inte kan tränga sig ut eller fastna.
- Att material och infästningar i galler, nät och andra anordningar är anpassade till djurens storlek, styrka och eventuella gnagbenägenhet.

Placering i hyllsystem

Zoobut 19 Hyllsystem som djur hålls i är utformade så att spillning etc. inte kan förorena lägre belägna djurutrymmen

Kontrollera:

- Att spillning och dylikt avfall inte kan förorena lägre belägna djurutrymmen om djur hålls i hyllsystem.

Utformning och placering av utrymmen

Zoobut 20 Förvaringsutrymmen är utformade och placerade så att djuren inte störs, skadas eller stressas i onödan av andra djur eller människor. Akvarier med fiskar är försett med täckglas, nätlock eller liknande

Kontrollera:

- Att minst en sida i ett förvaringsutrymme är skyddad mot insyn.
- Att burar med fåglar är placerade så att högsta punkten är minst 150 cm över golvet (om det inte är marklevande burfåglar som hålls).
- Att rovdjur och bytesdjur hålls åtskilda på ett sådant sätt att de inte skadar eller stressar varandra.
- Att djur inte hålls eller förevisas i skyltfönster. Observera att detta krav gäller även i inomhusgallerior etc.
- Att förvaringsutrymmena är utformade så att ett utvalt djur är lätt att fånga utan att de övriga djuren utsätts för onödig stress.
- Att kampfiskhanar hålls så att de inte kan se varandra eller så att de kan se sig själva i en spegel.
- Att akvarierna har täckglas eller liknande så att kunder/besökare i butiken inte kan ta på fiskarna eller stoppa ner föremål i akvarierna.

Veterinär verksamhet/Kloklippning/Inackordering etc

Zoobut 21 Kraven som gäller veterinär verksamhet eller annan mottagning av djur i zoobutiker är uppfyllda

Kontrollera:

- Att veterinär verksamhet, konsultations- eller serviceverksamhet som innebär mottagning av djur inte bedrivs inne i zoobutiken eller grossistanläggningen.
- Om mottagning av djur för kloklippning eller liknande åtgärder sker. Kontrollera att det i så fall inte sker i det utrymme där butikens/anläggningens djur hålls eller att de på annat sätt kommer i kontakt med dessa djur. Om inackordering av djur sker och i vilka utrymmen den djurhållningen i så fall sker. Inackordering av djur får inte ske i ett utrymme till vilken kunder har tillträde eller så att de kommer i kontakt med de djur som hålls i butiken eller anläggningen.

5. Klimat och luftkvalitet

Klimat

Zoobut 22 Djuren hålls i ett klimat som är anpassat efter varje djurs behov och till djurhållningsformen. Djuren utsätts endast tillfälligtvis för luftföroreningar

Kontrollera:

- Vad som krävs för varje specifikt djurslag som ska inspekteras innan kontrollen.
- Att varje typ av djurslag har de olika förutsättningar som måste vara uppfyllda för att kunna tillgodose just det djurslagets specifika behov av exempelvis temperatur, ljus, luftfuktighet etc.
- Hur ventilationen fungerar i djurutrymmet samt hur renhållningen sköts. Riktvärdena är så högt satta att det vid en normal och bra djurhållning inte ska vara några problem att efterleva dem. Om ammoniakhalten överstiger 10 ppm så känns det tydligt. Koldioxid är luktlös, men orsakar huvudvärk hos människa vid för höga värden.

Till- och frånluftsflöden samt skadligt drag

Zoobut 23 Till- och frånluftsflöden är utformade så att djuren inte utsätts för skadligt drag och är anpassad till de djurarter och det antal djur som hålls där

Kontrollera:

- Att till- och frånluftsflöden i lokalen och förvaringsutrymmena för djuren är utformade så att de inte orsakar ett för djuren skadligt drag.
- Burarnas placering i förhållande till ventilationsöppningar, eventuella fläktar, dörröppningar och fönster.

6. Fönster och belysning

Artificiell belysning

Zoobut 24 Artificiell belysning finns så att tillsyn och vård kan ske utan svårigheter samt dämpad belysning finns under natten

Kontrollera:

- Att belysning finns och är tillräcklig för att tillsyn av djuren kan ske utan svårigheter oavsett tid på dygnet. Belysningen måste kunna ge tillräckligt med ljus för att sår eller andra typer av skador på djuren ska kunna upptäckas.
- Att ljuset anpassas så att dygnet delas upp i dag och natt på ett sätt som motsvarar djurets eller djurens naturliga dygnsrytm.

Skydd för belysningsanordningar mm

Zoobut 25 Fönster, belysningsanordningar och elinstallationer som djuren kan nå har skydd eller är utförda så att djuren inte riskerar att skadas

Kontrollera:

- Att belysning, fönster och elinstallationer är skyddade så att djuren inte kan komma till skada.
- Att lampkablar och övriga elsladdar inte ligger oskyddade i djurutrymmen där exempelvis gnagare hålls, så det finns risk att de kan bita i dessa.

7. Buller

Buller

Zoobut 26 Buller i djurutrymmet har en godtagbar nivå och frekvens

Kontrollera:

- Bullernivån med ljudnivåmätare om du tycker att miljön där djuren hålls är bullrig och anpassa mätningen efter varifrån bullret kommer. Ljudnivån ska mätas på de platser där djuren vistas.

8. Foder och vatten

Lugnt och naturligt intag av foder och vatten

Zoobut 27 Djuren ges möjlighet till ett lugnt och naturligt intag av foder och vatten

Kontrollera:

- Att djuren ges möjlighet att äta och dricka i en lugn miljö utan att bli störda eller stressade av andra djur eller av människor.
- Om flera djur utfodras tillsammans ska de kunna äta sin mat utan att störas för mycket av de andra djuren. De ska kunna få i sig sin ranson relativt lugnt och utan att bli bortjagade av någon annan. Kontrollera så att dessa aspekter går att uppfylla utifrån djurhållningen.

Tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel

Zoobut 28 Djuren ges foder som garanterar en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel

Kontrollera:

- Att varje djur har de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att tillgodo se just det djurslagets specifika näringsbehov. Exempelvis så ska gulldhamstrar, dvärghamstrar, gerbiler, brunråttor och möss ha fri tillgång till foder. Marsvin, chinchillor och degusråttor ska ha fri tillgång till grovfoder som hö eller gräs. Marsvin ska dessutom ges daglig tillförsel av vitamin C o.s.v.
- Förvaringen av djurens foder.
- Hur fodrets kvalitet ser ut.
- Rutiner för hur ofta och när mat ges till djuren.

Utgå från vad som går att se vid kontrolltillfället. Tyder allt på att djuren är i normalt hull och får vad de behöver i form av foder av god kvalitet samt att djuren är i god hälsa kan ”Ja” markeras i checklistan. Fetma, avmagring, sjukdomar och dåligt allmän tillstånd kan bero på för mycket eller otillräckligt med foder, undermåligt foder eller till näringssammansättningen obalanserad foderstat. Använd lukt, syn och känsel vid bedömningen av foder och vatten.

Vatten**Zoobut 29 Djuren har fri tillgång till rent dricksvatten****Kontrollera:**

- Att djuren har fri tillgång till vatten.
- Hur vattenkvaliteten ser ut.

Gnagmaterial**Zoobut 30 Kaniner och gnagare har tillgång till gnagmaterial****Kontrollera:**

- Hur framtänderna ser ut på kaninerna/gnagarna.
- Att kaniner/gnagare har tillgång till gnagmaterial för att slipa tänderna som exempelvis grenar med bark, pinnar, rötter och/eller hårda fodermedel såsom knäckebröd, råa rotfrukter etc.
- Om personalen informerar köpare om att gnagmaterial alltid ska finnas tillgängligt för dessa djurslag vars tänder växer livet ut.

9. Renhållning**Renhållning**

Zoobut 31 Renhållning av lokaler, burar, akvarium och terrarium sker med sådant intervall att en god hygien upprätthålls

Kontrollera:

- Rutiner för renhållning. Renhållning och byte av bottenmaterial, strömedel och bomaterial sker i en sådan omfattning att en god hygien har kunnat upprätthållas. Vatten till vattenlevande djur renas kontinuerligt med pump och filteranläggning samt byts vid behov.
- Att djurutrymmena hålls tillfredställande rena. Man kan inte kräva att djurutrymmena ska vara helt rena hela tiden. Men det ska gå att se att städning har skett med jämna intervall så att det inte blir för smutsigt.

Rengöring av utrustning

Zoobut 32 Rengöring av utrustning etc. sker på ett sådant sätt att smittspridning förebyggs

Kontrollera:

- Att det finns minst en plats för rengöring och diskning av förvaringsutrymmen, inredningar, matskålar och annan utrustning som har kommit i kontakt med djuren.
- Att rengöring av utrustning och föremål som har kommit i kontakt med reptiler inte sker på de platser där utrustning från andra djur hanteras.

Reptiler bär ofta på salmonellabakterier i sin tarmkanal. En reptil som bär på salmonella är i allmänhet själv inte sjuk, men kan ändå vara bakteriebärare och sprida salmonella. Smittan sprids med djurets avföring och man ska därför vara noga med att tvätta händerna ordentligt efter att ha hanterat reptiler eller terrarier. Terrarier eller föremål som kommit i kontakt med reptiler, eller använts vid skötseln av dem, ska därför rengöras på en särskilt anvisad plats där övriga djurslags föremål varken rengörs eller hanteras på annat sätt.

10. Avel

Avel

Zoobut 33 Kraven kring avel är uppfyllda

Kontrollera:

- Att inte upprepade betäckningar som gör att honorna utsätts för hälsostörningar sker. Häckande burfåglar ska inte få fler än två kullar i sträck under en häckningsperiod. (Undantag om en kull innehållit endast ett fåtal ungar).
- Att djur med genetiska defekter inte används på ett otillåtet sätt i avelsarbetet.

Uppfödning sker inte i lokal dit kunder har tillträde

Zoobut 34 Kravet att avel och uppfödning av djur inte sker i butikslokalen eller lokal dit kunder har tillträde är uppfyllt

Kontrollera:

- Var uppfödningen sker av de sällskapsdjur som ska säljas.

- Om uppfödning sker i ett avskilt utrymme i närhet till butiken. Hur sköts dessa djur?

Djurungar skiljs inte från modern annat än temporärt

Zoobut 35 Kravet på att djurungar inte skiljs från modern annat än temporärt, så länge de behöver hennes mjölk och omvårdnad följs

Kontrollera:

- Att djurungar inte tas från sin moder för tidigt.

Diskutera med grossisten/uppfödaren/zoobutiks innehavare vid vilken ålder djurungarna kommer att levereras till en zoobutik/kommer att kunna köpas. Det kan vara mycket svårt att kontrollera att det följs, men kan dock vara mycket viktigt att informera om då kunskaperna avseende detta ibland brister.

11. Övrigt

Faktablad

Zoobut 36 Kraven på att faktablad med rätt innehåll lämnas när djur säljs är uppfyllda

Kontrollera:

- Att faktablad finns, med skriftlig information om djuret och dess skötsel, för varje djurslag som finns till försäljning.
- Att faktabladen innehåller den information som finns uppräknad i föreskriften.
- Att faktablad lämnas till kunden tillsammans med djuret vid försäljningen. Detta kan vara svårt att kontrollera om inte försäljning av ett djur sker då man gör kontrollen.

Avlivning

Zoobut 37 Avlivning av djur sker enligt gällande föreskrifter och utan onödigt lidande för djuret

Kontrollera:

- Om foderdjur som ska säljas eller ges som foder till zoobutikens ormar avlivas i butiken – hur går i så fall avlivningen till?
- Hur avlivas sjuka djur som inte går att behandla?
- Att den som bedövar eller avlivar ett djur är väl förtrogen med den bedövnings- respektive avlivningsmetod som ska användas samt vet vilken avlivningsmetod som är tillåten att använda till respektive djurslag som ska avlivas.

Utfodring med levande ryggradsdjur är inte förenligt med 2 och 4 §§ djurskyddslagen och är därmed förbjudet enligt Jordbruksverkets uppfattning. Reptiler kan vänjas att ta döda byten och ska därför inte matas med levande djur. Förutom att utfodring med levande djur kan orsaka onödigt lidande för foderdjuren när de inte dödas omedelbart, så kan bytesdjur även börja bita på ormen och skada denna.

Övrigt

Zoobut 38 Övriga brister

Här kan du skriva sådana brister du har noterat, men inte kunnat hitta någon lämplig punkt i checklistan att fylla i bristen på.